

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

08 02 2016 р.

м. Київ

№ 94

Про затвердження орієнтовних вимог до проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 30 грудня 2014 року № 1547 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 157/26602

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити орієнтовні вимоги до проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році, що додаються.

2. Управлінням (департаментом) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій довести цей наказ до відома керівників навчальних закладів.

3. Управлінню зв'язків з громадськістю та забезпечення діяльності Міністра (патронатній службі) (Загоруйко Ю. А.), департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю. Г.), забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П.К.

Міністр

Сергій Квіт

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти
і науки України
від 08.02.2016 р. № 94

Орієнтовні вимоги до проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році

Загальні положення

Державна підсумкова атестація (ДПА) в 2015/2016 році проводиться відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2014 року № 1547 (далі МОН України), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 157/26602, та наказів МОН України від 16.09.2015 № 940 «Про проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році», від 08.10.2015 № 1050 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16 вересня 2015 року № 940».

Державна підсумкова атестація проводиться у загальноосвітніх навчальних закладах: I ступеня - з 12 по 21 травня з трьох предметів: української мови, літературного читання та математики; II ступеня - з 1 по 8 червня з трьох предметів: української мови, математики та предмета за вибором навчального закладу; III ступеня - з трьох предметів обов'язково для всіх випускників: 5 травня у пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання - з української мови у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО); 11 травня у пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання - з математики **або** 13 травня у пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання з історії України у формі ЗНО; 20 травня у навчальному закладі - з іноземної мови за завданнями Міністерства освіти і науки України. При цьому результати зовнішнього незалежного оцінювання зараховуються як результат державної підсумкової атестації за курс повної загальної середньої освіти для всіх випускників старшої школи загальноосвітніх навчальних закладів 2016 року.

ДПА у формі ЗНО буде проводитися як під час основної, так і під час додаткової сесій ЗНО, тобто якщо випускник (випускниця) через поважні причини не зміг (змогла) взяти участь у ЗНО з певного навчального предмета, результат якого зараховується як оцінка за ДПА, в основну сесію, то він (вона) має пройти ДПА під час додаткової сесії ЗНО. Відповідно, атестат він (вона) отримує пізніше.

У випадку, якщо учень (учениця) складатиме ЗНО і з математики, і з історії - до атестата вноситься оцінка за ДПА з **того предмета, який він (вона) указав (указала) при** реєстрації на ЗНО (при реєстрації для участі в ЗНО учень (учениця) може обрати лише один з цих двох навчальних предметів для зарахування результату ЗНО як оцінки за ДПА).

Випускникам, які братимуть участь в апробаційному ЗНО з іноземних мов, що відбудеться 16 квітня 2016 року, результати апробаційного ЗНО можуть зараховуватися (за їх бажанням), як результати ДПА з іноземної мови.

Український центр оцінювання якості освіти (далі – УЦОЯО) надсилає навчальним закладам результати ДПА, проведеної у формі ЗНО під час основної сесії, до 30 травня 2016 року, додаткової сесії – до 30 червня 2016 року. Про спосіб надання результатів ДПА, проведеної у формі ЗНО, УЦОЯО буде повідомлено додатково.

Відповідно до Порядку визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженого наказом МОН України від 16.03.2015 № 300, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.03. 2015 № 359/26804, тестові бали переводяться в оцінки за шкалою 1-12 балів. При цьому звертаємо увагу на те, що внесення оцінок за ДПА до додатка до атестата здійснюватиметься з урахуванням наслідків розгляду апеляційного звернення випускника (відповідно такий випускник атестат отримує пізніше).

Бали за атестацію виставляються в класному журналі у колонку з написом "ДПА" без зазначення дати після колонки з написом "Річна".

Результати атестації виставляються у додатки до свідоцтв про базову загальну середню освіту та до атестатів про повну загальну середню освіту у графі "державна підсумкова атестація" та враховуються при визначенні середнього балу атестата. Особам звільненим від проходження ДПА за станом здоров'я у додаток до атестата замість оцінки робиться запис «звільнений» («звільнена»).

Реєстрація осіб з числа випускників старшої школи, які проходять ДПА у формі ЗНО, триватиме до 4 березня 2016 року. Внести зміни до реєстраційних даних можна до 18 березня 2016 року. Реєстрація випускників здійснюється з використанням реєстраційної форми, розміщеної на сайті УЦОЯО. Кожен випускник може самостійно сформувати комплект реєстраційних документів, який надсилається до РЦОЯО навчальним закладом.

При цьому звертаємо увагу на щорічні зміни, що відбудуться при реєстрації:

у реєстраційній формі необхідно вказувати статус результату з української мови та літератури, математики, історії України;

надсилання комплектів реєстраційних документів до РЦОЯО може здійснюватися частинами;

у разі внесення випускником змін до реєстраційних даних надсилання комплекту реєстраційних даних має також здійснювати навчальний заклад.

Учням (вихованцям) вечірніх загальноосвітніх навчальних закладів, Міжнародної української школи, закладів при установах пенітенціарної системи надається право пройти атестацію з усіх предметів, визначених МОН України, за місцем навчання за завданнями укладеними навчальними закладами. Учням (вихованцям) вечірніх загальноосвітніх навчальних закладів, які зареєструвалися для проходження ЗНО, оцінка за ДПА з відповідного предмета виставляється за результатами ЗНО.

Особам, які з'явилися для проходження ДПА у формі ЗНО та роботу над тестом яких достроково припинено у зв'язку із допущеними ними

порушеннями процедури проходження ЗНО, виставляється нуль тестових балів, що відповідає одному балу за ДПА. Відповідно до документа про освіту за ДПА з цього предмета виставляється **1 (один) бал**.

Особи, які не з'являються для проходження ДПА у формі ЗНО без поважних причин та особи, які зареєструвалися на екстернатну форму навчання після 4 березня 2016 року, але не зареєструвалися у встановлені терміни для участі в ЗНО, за винятком осіб, які проживають на тимчасово окупованій території (лист МОН від 14.09.2015 № 1/9-436 «Щодо продовження здобуття загальної середньої освіти особами, які проживають на тимчасово окупованій території України»), матимуть можливість пройти ДПА в навчальному закладі у вересні поточного року за завданнями, укладеними навчальними закладами.

Учні (вихованці), які хворіли під час проведення атестації, та учні (вихованці), які не з'явилися для проходження атестації або не взяли участь під час і основної, і додаткової сесії ЗНО з певного навчального предмета, результат якого зараховується як оцінка за ДПА, через поважні причини, зобов'язані надати довідку, на підставі якої рішенням педагогічної ради загальноосвітнього навчального закладу та відповідним наказом його керівника їм надається право пройти атестацію в строки визначені навчальним закладом за завданнями, укладеними навчальними закладами.

Учні (вихованці), які тимчасово навчалися за кордоном і повернулися в Україну після проведення атестації, проходять атестацію в строки визначені навчальним закладом за завданнями, укладеними навчальними закладами.

В окремих випадках, згідно пункту 13 розділу II Положення про державну підсумкову атестацію, дозволяється проводити атестацію достроково за завданнями, укладеними навчальними закладами.

Учні (вихованці), які проживають на тимчасово окупованій території, проходять атестацію у Міжнародній українській школі або іншому навчальному закладі системи загальної середньої освіти України, що розташовані поза тимчасово окупованою територією або в навчальних закладах, що перемістилися з такої території. Громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території, надається право пройти атестацію екстерном. При цьому атестацію мають можливість пройти особи, які зараховані на екстернатну форму навчання.

Випускникам загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали міжнародний сертифікат (диплом) мовного іспиту у поточному навчальному році (Deutsches Sprachdiplom (DSD), Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD), Goethe-Zertifikat B1, Goethe-Zertifikat B2 - німецька мова; DELF/DALF - французька мова; IELTS, TOEFL, Cambridge English Language Assessment, Pearson Test of English (PTE) - англійська мова; D.E.L.E. - іспанська мова) рівня B-1 - для загальноосвітніх навчальних закладів, B-2 - для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов, результати зазначених іспитів зараховуються як атестація. У додаток до атестата про повну загальну середню освіту виставляється атестаційна оцінка з цих предметів 12 балів.

У школах (класах), у яких вивчення предметів здійснюється мовами національних меншин чи іноземними мовами, атестація може складатися мовою вивчення предмета.

Детальна інформація про умови зарахування на екстернатну форму навчання та перелік загальноосвітніх навчальних закладів розміщено на офіційному сайті МОН України (mon.gov.ua).

Інформацію про порядок реєстрації та графік проведення ЗНО розміщено на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти (testportal.gov.ua).

Оформлення атестаційної роботи (зразок)

Атестаційна робота оформлюється письмово на аркушах зі штампом школи, дотримуючись вимог оформлення письмових робіт, до прикладу:

Робота

на державну підсумкову атестацію

з української мови за курс початкової (основної) школи

учня (учениці) 4(9) класу

(прізвище, ім'я, по батькові у формі родового відмінка)

На другій сторінці на перших двох рядках записують вид роботи та назву тексту, до прикладу:

Диктант

Тарас Шевченко

У верхній лівій частині титульної сторінки подвійного аркуша ставиться штамп загальноосвітнього навчального закладу. На ньому зазначається дата, до прикладу: 05.06.2016 р. Підписування роботи починається на сьомому рядку титульної сторінки.

Оформлення відповідей на завдання атестаційної роботи здійснюється учнем (ученицею) на аркушах зі штампом навчального закладу або на спеціальному бланку відповідей, що розробляється навчальним закладом. У чистовому варіанті атестаційної письмової роботи виправлення (крім лексичних, орфографічних помилок) вважаються помилкою і не зараховуються як правильні відповіді.

4 клас

Орієнтовні вимоги до змісту підсумкових контрольних робіт

У загальноосвітніх навчальних закладах державній підсумковій атестації (далі атестація) підлягають результати навчальної діяльності учнів четвертих класів з української мови (мов і літературного читання) та математики.

Атестація результатів навчання з української мови учнів, які почали вивчати її в поточному навчальному році, здійснюється за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють.

Атестація з кожного предмета проводиться письмово у формі підсумкових контрольних робіт.

Контрольні роботи проводяться в загальноосвітніх навчальних закладах відповідно до календарного планування на другому чи третьому уроці, окрім понеділка і п'ятниці, а також днів перед і після святкових.

На проведення контрольної роботи відводиться 1 академічна година (один урок): 5 хв. – на пояснення змісту роботи та інструкції щодо її виконання і 35 хв. – на її виконання.

Тексти підсумкової контрольної роботи вчитель записує до початку уроку на дошці або заздалегідь друкує на окремих аркушах і перед уроком роздає кожному учневі.

Оцінювання підсумкових контрольних робіт здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, затверджених наказами МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 року за № 566/19304, від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти», та Інструктивно-методичних матеріалів щодо контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН України від 28.01.2014 №1/9-74).

Додаткові підсумкові контрольні роботи у 4-х класах не проводять.

Зміст завдань для підсумкових контрольних робіт формується відповідно до державних вимог щодо рівня загальноосвітньої підготовки учня, визначених чинними навчальними програмами для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Завдання для підсумкових контрольних робіт розробляються методичним об'єднанням учителів (кафедрою) початкових класів загальноосвітнього навчального закладу (вчителем початкових класів у школах з малою наповнюваністю учнів).

При підготовці завдань для підсумкової контрольної роботи необхідно враховувати такі аспекти:

- перевірі підлягає навчальний матеріал, що вивчався учнями впродовж навчання в початковій школі;
- контрольна робота повинна містити завдання різних рівнів складності;
- кількість і обсяг завдань мають бути оптимальними для виконання впродовж часового проміжку, відведеного на контрольну роботу;
- тестові завдання бажано формулювати в одному стилі: або у формі запитання, або спонукання;
- завдання для проведення підсумкової контрольної роботи готують у двох рівноцінних варіантах (окрім текстів для диктанту).

Особливості змісту контрольної роботи з української мови

Зміст контрольної роботи може бути сконструйовано у двох комбінаціях (за вибором учителів).

I комбінація контрольної роботи з української мови формується з тексту для диктанту або списування (з пропущеними орфограмами) для виявлення правописних умінь і завдань до тексту: творчого - на побудову зв'язного висловлювання для перевірки мовленнєвих умінь та завдань для перевірки мовних знань.

Вимоги до змісту завдань і їх оцінювання подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Вимоги до формування змісту I комбінації контрольної роботи з української мови

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1.	Диктант або текст для списування з пропущеними орфограмами обсягом 55-60 слів (для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 40-45 слів) і кількістю орфограм 25% від загальної кількості слів у тексті (для шкіл з навчанням мовами національних меншин 20%), у тому числі 2 слова з переліку передбачених у програмі слів, значення, вимову і написання яких учні мають запам'ятати. Текст не має містити більше 2 слів на орфограми, вивчення яких не передбачено програмою початкової школи**	1	по 6 балів*	6 балів
2.	Завдання до тексту для перевірки мовних знань	4	по 1 балу	4 бали
3.	Творче завдання до тексту: побудова зв'язного висловлювання з 4-5 речень (для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 2-3 речень)	1	по 2 бали***	2 бали
Разом		6	-	12 балів

* за кожен допущений у диктанті або списуванні помилку знімається по 1 балу;

** у разі, коли у тексті є слово на орфограму, вивчення якої не передбачено програмою початкової школи, воно заздалегідь записується на дошці і під час виконання роботи учитель звертає увагу дітей на його правильний запис;

*** у творчому завданні виставляють по 1 балу за зміст висловлювання і грамотність, де враховують помилки лише на ті правила, вивчення яких передбачено навчальною програмою.

II комбінація підсумкової контрольної роботи з української мови формується з тестових завдань закритого типу (на вибір однієї відповіді з трьох пропонуванних), відкритого типу (з короткою відповіддю і на встановлення

послідовності або відповідності для перевірки мовних знань), диктанту або списування тексту з пропущеними орфограмами для виявлення правописних умінь і творчого завдання на побудову зв'язного висловлювання для перевірки мовленнєвих умінь.

Частина роботи (диктант/списування і творче завдання) учень письмово оформлює на аркушах зі штампом школи), дотримуючись вимог оформлення письмових робіт з мов. Тестові завдання виконує на окремому аркуші з тестовими завданнями, виданому вчителем.

Вимоги до змісту завдань і їх оцінювання подано у таблиці 2.

Таблиця 2

Завдання для до формування змісту II комбінації контрольної роботи з української мови

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1.	Диктант або текст для списування з пропущеними орфограмами обсягом 40-45 слів (для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 30-35 слів) і кількістю орфограм 25% від загальної кількості слів у тексті (для шкіл з навчанням мовами національних меншин 20%), у тому числі 1 слово з переліку передбачених у програмі слів, значення, вимову і написання яких учні мають запам'ятати. Текст не має містити більше 1 слова на орфограми, вивчення яких не передбачено програмою початкової школи**	1	по 3 бали*	3 бали
2.	Завдання закритого типу з вибором однієї відповіді серед трьох пропонуваніх варіантів	3	по 1 балу	3 бали
3.	Завдання відкритого типу з короткою відповіддю	1	по 2 бали***	2 бали
4.	Завдання відкритого типу на встановлення послідовності або відповідності між 6 компонентами	1	по 2 бали***	2 бали
5.	Творче завдання: побудова зв'язного висловлювання з 4-5 речень (для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 2-3 речень)	1	по 2 бали***	2 бали
Разом		7	-	12 балів

* за кожну допущену у диктанті або списуванні помилку знімається по 1 балу;

** у разі, коли у тексті є слово на орфограму, вивчення якої не передбачено програмою початкової школи, воно заздалегідь записується на дошці і під час виконання роботи учитель звертає увагу дітей на його правильний запис;

*** у творчому завданні виставляють по 1 балу за зміст висловлювання і грамотність, де враховують помилки лише на ті правила, вивчення яких передбачено навчальною програмою.

Особливості конструювання змісту контрольної роботи з літературного читання

Зміст контрольної роботи може бути сконструйовано у двох комбінаціях (за вибором учителя).

I комбінація підсумкової контрольної роботи має формуватись з тексту для читання мовчки для перевірки сформованості навичок читання, завдань до тексту для перевірки розуміння змісту прочитаного, уміння працювати з текстом і творчого на побудову висловлювання власної думки до змісту прочитаного.

Письмову частину роботи (творче завдання) учень оформлює на аркушах зі штампом школи. Інші завдання виконує на аркуші з текстом, виданому вчителем.

Вимоги до змісту завдань і їх оцінювання подано у таблиці 3.

Таблиця 3

Вимоги до формування змісту I комбінації контрольної роботи з літературного читання

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1.	Текст (незнайомий учням) для самостійного читання з мови навчання обсягом 350-400 слів, (для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 200-250 слів). Кількість слів, які потребують пояснення – не більше 2. Речення у тексті не мають містити більше 12 слів. Стиль тексту – художній.	1	по 3 бали*	3 бали
2.	Завдання до тексту для перевірки розуміння його змісту і вміння працювати з текстом	7	по 1 балу	7 бали
3.	Творче завдання: письмове висловлення власної думки до змісту прочитаного тексту з 4-5 речень***, для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 2-3 речень***	1	по 2 бали***	2 бали
Разом		9	-	12 балів

II комбінація підсумкової контрольної роботи з читання має формуватись з тексту для самостійного читання і завдань до тексту для перевірки розуміння змісту прочитаного і вміння працювати з текстом: тестових закритого типу (з вибором однієї правильної відповіді серед трьох

пропонованих) і відкритого типу (на встановлення послідовності або відповідності та з короткою відповіддю) і творчого.

Частину роботи (творче завдання) учень письмово оформлює на листочках зі штампом школи. Тестові завдання виконує на окремому аркуші з тестовими завданнями, виданому вчителем.

Вимоги до змісту завдань і їх оцінювання подано у таблиці 4.

Таблиця 4

Вимоги до формування змісту II комбінації контрольної роботи з літературного читання

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1.	Текст (незнайомий учням) для самостійного читання з мови навчання обсягом 295-305 слів (для шкіл з навчанням мовами національних меншин – 155-165 слів). Кількість слів, значення які потребує пояснення – не більше 1. Речення у тексті не мають містити більше 12 слів. Стиль тексту – художній.	1	по 3 бали	3 бали
2.	Завдання до тексту закритого типу з вибором однієї правильної відповіді серед трьох пропонованих варіантів	3	по 1 балу	3 бали
3.	Завдання до тексту відкритого типу з короткою відповіддю	1	по 2 бали**	2 бали
4.	Завдання до тексту відкритого типу на встановлення послідовності або відповідності між 6 компонентами	1	по 2 бали**	2 бали
5.	Творче завдання до тексту: письмове висловлення власної думки до змісту прочитаного тексту – 4-5 речень***	1	по 2 бали**	2 бали
Разом		7	-	12 балів

* якщо учень прочитав за хвилину 130 і більше слів, завдання оцінюється 3 балами, якщо від 130 до 149 слів – 2 балами, від 129 до 124 слів – 1 балами;

** якщо творче завдання виконано частково, неточно – 1 балом; якщо у творчому завданні учень логічно, правильно висловлює думку, обґрунтовує її, дає свою оцінку вчинкам героїв, описаним подіям, завдання оцінюється 2 балами;

*** бали за письмову частину роботи з читання виставляються без урахування помилок за грамотність.

Визначення техніки читання організують таким чином:

- учитель пропонує дітям взяти в руки олівці;
- за вказівкою вчителя діти починають читати текст (мовчки);
- через 2 хвилини вчитель зупиняє читання і пропонує поставити олівцем крапку над словом, на якому зупинився читати учень;

- учитель пропонує дітям продовжити читання тексту до кінця і виконати завдання до нього, працюючи з текстом.

Далі, вчитель встановлює кількість прочитаних слів кожним учнем за 2 хвилини, яку ділить на 2, і отримує кількість слів, прочитаних за хвилину.

Особливості конструювання змісту контрольної роботи з математики

Зміст контрольної роботи може бути сконструйовано у двох комбінаціях (за вибором учителя).

I комбінація контрольної роботи з математики має формуватись з таких основних завдань: складеної задачі на 3 дії; виразу з багатоцифровими числами на визначення порядку дій (з дужками); на порівняння і перетворення величин; знаходження частини від числа; застосування геометричного матеріалу.

Роботу учень письмово оформлює на аркушах зі штампом школи, дотримуючись вимог оформлення письмових робіт з математики. Усі письмові обчислення до завдань мають виконуватись у зошиті.

Вимоги до змісту завдань і їх оцінювання подано у таблиці 5.

Таблиця 5

Вимоги до формування змісту I комбінації контрольної роботи з математики

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1.	Задача на три дії	1	по 3 бали*	3 бали
2.	Знаходження значення виразу (з дужками) з багатоцифровими числами, що передбачає визначення порядку дій	1	по 2 бали**	2 бали
3.	Порівняння чисел і величин	2	по 1 балу	2 бали
4.	Перетворення величин	2	по 1 балу	2 бали
5.	Знаходження частини від числа	1	по 1 балу	1 бал
6.	Геометричний матеріал	1	по 2 бали**	2 бали
Разом		6	-	12 балів

II комбінація контрольної роботи для державної атестації з української мови має формуватись з *тестових завдань* (відкритого і закритого типу), *задачі* на три дії та завдань з *геометричним матеріалом*.

Частину роботи (задачу і геометричний матеріал) учень письмово оформлює на аркушах зі штампом школи, дотримуючись вимог оформлення письмових робіт з математики. Тестові завдання виконує на окремому аркуші з тестовими завданнями, виданому вчителем. Усі письмові обчислення до завдань мають виконуватись відповідно у зошиті і на аркуші з тестовими завданнями.

Вимоги до змісту завдань і їх оцінювання подано у таблиці 6.

Таблиця 6

Завдання для до формування змісту II комбінації контрольної роботи з математики

№	Види завдань	Кількість	Кількість	Максимальна

з/п	завдань	балів за кожне правильно виконане завдання	кількість балів
1.	Задача на три дії	1	по 3 бали*
2.	Завдання закритого типу з вибором однієї відповіді серед трьох запропонованих варіантів	3	по 1 балу
3.	Завдання відкритого типу на встановлення послідовності або відповідності між 6 компонентами	1	по 2 бали**
4.	Завдання відкритого типу з короткою відповіддю	1	по 2 бали**
5.	Геометричний матеріал	1	по 2 бали**
Разом		7	-
			12 балів

* якщо неправильно виконано одну дію задачі, її розв'язання оцінюється 2 балами, якщо неправильно виконано дві дії – 1 балом;

** якщо завдання виконано частково, воно оцінюється 1 балом.

Пропонуємо приклади завдань для контрольних робіт:

до тексту для перевірки мовних знань

1. Знайди і підкресли (або випиши) у тексті диктанту (списаного тексту) слово, яким можна замінити вислів *як сніг на голову*.
2. Підкресли (або випиши) у двох останніх реченнях тексту займенник.
3. Підкресли (або випиши) у останньому реченні слово, яке відповідає звуковій моделі.
4. Підкресли (або познач) спонукальне речення.

до тексту (побудова зв'язного висловлювання)

Допиши, чим може закінчитись подія, описана у тексті для списування (диктанту).

Заміни останній абзац (кінцівку) тексту так, щоб фінал події був щасливим.

Доповни текст описом власних спостережень (для текстів-описів природи).

Приклади завдань у тестовій формі закритого типу, які передбачають вибір правильної відповіді із трьох запропонованих варіантів

1. Визнач рядок, у якому подано синоніми до слова *сміятися*.
 - А реготати, хихикати
 - Б плакати, сумувати
 - В сміх, смішний
2. Визнач закінчення, яке матимуть подані іменники в орудному відмінку.

Марія, лінія, олія.

 - А -єю
 - Б -ою
 - В -єю
3. Визнач відмінок виділеного в реченні прикметника.

В усі пори року Київ нагадує **великий** парк.

- А називний
- Б родовий
- В знахідний

Приклади відкритих завдань у тестовій формі, виконання яких передбачає коротку письмову відповідь

Добери й запиши прислівники, якими можна замінити подані вирази.

Як кіт наплакав – _____

На весь голос – _____

Приклади завдань на встановлення послідовності або відповідності

Пронумеруй слова за алфавітом (або за кількістю складів, або за порядком ударного складу тощо).

лінуватися мовчати сито

Покажи стрілочками звукову модель кожного слова.

джміль ●	●	Запис моделі слова яблуко
яблуко ●	●	Запис моделі слова щука
щука ●	●	Запис моделі слова джміль

Приклад творчого завдання (побудова зв'язного висловлювання)

Який навчальний предмет у школі тобі подобається найбільше? Напиши, чому ти так думаєш.

Приклади завдань до тексту для перевірки розуміння його змісту

1. Знайди і підкресли у тексті речення, яке відображає головну думку твору.
2. Пригадай і запиши прислів'я, яким можна замінити назву твору.
3. Підкресли речення, у якому розповідається про
4. Підкресли у тексті слова, які відображають тему твору.
5. Обведи слова, якими автор висловлює своє ставлення до
6. Підкресли у тексті слова, які пояснюють вчинок ... (ім'я персонажа).
7. Познач речення, в якому автор використав порівняння.

Приклади творчих завдань (висловлення власної думки до змісту прочитаного тексту)

Запропонуй свій варіант заголовку до цього твору. Обґрунтуй свій вибір.

Що найбільше вразило тебе в тексті? Чому?

Приклади завдань у тестовій формі закритого типу, які передбачають вибір правильної відповіді із трьох запропонованих варіантів

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А оповідання
- Б казка
- В байка

2. Визнач, де відбуваються події, описані у творі.

А у парку

Б у лісі

В у гаю

3. Визнач, у якому розділу книги можна розмістити цей твір.

А «Сторінки з книги природи»

Б «Людина починається з добра»

В «З джерела народної мудрості»

Приклад відкритих завдань у тестовій формі, виконання яких передбачає коротку письмову відповідь

Закінчи речення.

У творі ідеться про

Приклади завдань на встановлення послідовності або відповідності

Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

грім *дощ* *вітер*

Покажи стрілочкою слово, яким закінчується прислів'я, що найточніше виражає головну думку твору.

Згаяного часу і конем не • • час.

Усе добре у свій • • доженеш.

Гуляй, дитино, поки твоя • • година.

Математика

Приклад завдання на знаходження значення виразу (з дужками) з багатоцифровими числами, що передбачає визначення порядку дій

Знайди значення виразу. Обчислення запиши окремими діями.

$$149 + (13\ 028 - 26\ 265 : 85)$$

Приклади завдань на порівняння чисел і величин

1 мільйон 24 тисячі 405 число, яке складається зі 107 одиниць другого класу і 5 одиниць першого класу

$$726\text{ см } 8\text{ мм} \quad \square \quad 72\text{ дм } 68\text{ мм}$$

Приклади завдань на перетворення величин

$$540\text{ с} = \square\square\text{ хв}$$

$$3\text{ ц } 10\text{ кг} = \square\square\square\text{ кг}$$

Приклади завдань на знаходження частини від числа

Запиши число, яке дорівнює $\frac{3}{4}$ від 800

Приклад завдання на застосування геометричного матеріалу

Накресли прямокутник, площа якого 18 см^2 , а довжина – 6 см.

Приклади завдань у тестовій формі закритого типу, які передбачають вибір правильної відповіді із трьох запропонованих варіантів

1. Познач число, яке є значенням виразу $80\ 000 + 300 + 9$.

- А 8 309
- Б 80 309
- В 83 009

2. Познач число, яке є найбільшим серед пропонованих.

- А $\frac{1}{8}$
- Б $\frac{1}{6}$
- В $\frac{1}{3}$

3. Познач рядок, у якому числа розміщені у порядку зростання.

- А 435 см, 436 м, 437 дм
- Б 564 мм, 563 см, 562 дм
- В 34 дм, 340 см, 3400 мм

Приклади завдань на встановлення послідовності або відповідності

Пронумеруй величини у порядку зростання.

273 см 275 м 77 дм

Покажи стрілочками значення кожного виразу.

$263 * 100 * 7$	•	•25 023
$263 * 106 + 7$	•	•28 397
$263 * 108 - 7$	•	•184 100

Приклад відкритого завдання у тестовій формі, виконання якого передбачає коротку письмову відповідь

Запиши два числа, які є розв'язками нерівності $600 : b < 100$.

b ,

9 клас

Державна підсумкова атестація випускників загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня проводиться у *письмовій формі* з навчальних предметів, згідно переліку затвердженому наказом МОН України від 16.09.2015 № 940 «Про проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році».

Завдання для проведення атестації укладають учителі відповідного фаху, погоджує педагогічна рада та затверджує керівник навчального закладу.

Завдання для проведення атестації мають відповідати державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, визначеним навчальними програмами, затвердженими МОН України.

Українська мова

Державна підсумкова атестація з **української мови** проводиться у формі текстового диктанту.

Перевірці підлягають уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила, ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації, належним чином оформляти роботу.

На проведення атестації відводиться 1 астрономічна година. Відлік часу ведеться від початку читання вчителем тексту.

Варто враховувати тематику текстів, орієнтовно визначених в соціокультурній змістовій лінії навчальної програми.

За обсягом тексти диктантів повинні містити 160 -170 слів.

Визначаючи кількість слів у диктанті, враховують як самостійні, так і службові частини мови.

Вид роботи й назву тексту необхідно записати на дошці.

Методика проведення диктанту є традиційною, однак проведення державної підсумкової атестації у формі диктанту має певні особливості. Спочатку вчитель читає весь текст, після чого не дає ніяких пояснень щодо його змісту, лексичного значення слів, правописних особливостей.

Після прочитання всього тексту вчитель читає перше речення, учні уважно слухають. Далі це речення диктується для запису частинами, як правило, один раз. Після того, як учні запишуть речення, вчитель читає його повністю з метою перевірки. Таким чином диктується кожне речення тексту.

Учитель обов'язково вказує місце поділу тексту на абзаци. Після запису всього тексту він читає його ще раз, роблячи більш тривалі паузи між реченнями і надаючи змогу учням ретельно перевірити написане й виправити допущені помилки.

Текст потрібно диктувати виразно, відповідно до норм літературної мови в такому темпі, щоб учні встигли вільно його записати.

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;

повторювані помилки (в одному і тому ж слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою; однотипні помилки (на одне й те саме правило), але у різних словах вважаються різними помилками;

розрізняють грубі помилки й негрубі (винятки з усіх правил; написання великої букви в складних власних назвах; правопис прислівників, утворених від іменника з прийменниками; заміна одного розділового знака іншим; заміна українських букв російськими, випадки, коли замість одного знака поставлений інший; випадки, що вимагають розрізнення не і ні – у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не..., ніщо інше не ...; пропуск одного зі сполучуваних розділових знаків або порушенні їх послідовності);

орфографічні та пунктуаційні помилки на правила, що не включено до шкільної програми, виправляють, але не враховують. Також не вважають за помилку неправильну передачу так званої авторської пунктуації;

за наявності в диктанті більше п'яти виправлень оцінка знижується на один бал.

Нормативи оцінювання диктанту

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1(негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1(негруба)
6	5-6	12	-

Українська література

Державна підсумкова атестація з української літератури в 9 класі проводиться у формі тестування.

Тривалість виконання завдання в письмовій формі - 90 хвилин (час на вступну бесіду та інструктаж не враховується).

Учитель визначає варіанти тестів для кожного учня на власний розсуд, але так, щоб учні за сусідніми партами не виконували однакові варіанти.

Кожен тест рекомендується складати з 25 завдань різної форми.

Завдання 1-16 з вибором однієї правильної відповіді містить чотири або п'ять варіантів відповідей, з яких одна правильна.

У завданнях 17–20 дев'ятикласники мають установити відповідність між елементами лівої та правої колонок та вписати літери в клітинки.

Чотири завдання відкритої форми з короткою відповіддю (завдання 21-24) передбачають уписування відповіді у вигляді слова, словосполучення чи речення.

Завдання 25 передбачає написання розгорнутої відповіді на запропоноване запитання. Учні повинні надати вичерпну відповідь, сформулювати і прокоментувати проблему, порушену в художньому творі, позицію автора, зазначити, чи погоджується вони з такою позицією, й аргументувати свою думку. Виконуючи завдання, вони мають надати вичерпну відповідь на запитання, але уникати розлогих вступів, переказування тексту твору чи детальної характеристики героїв. Обсяг відповіді 100-200 слів.

Зарубіжна література

Завдання, які навчальні заклади готують для проведення атестації, повинні охоплювати навчальний матеріал 8 і 9 класів та містити не менше десяти варіантів завдань різної форми. Якщо кількість учнів у класі менша десяти, кожен з них отримує окремих варіант.

На виконання завдання державної підсумкової атестації із зарубіжної літератури відводиться 90 хвилин (час на вступну бесіду та інструктаж не враховується).

Завдання призначені для комплексної перевірки знань з навчального предмета і мають бути побудовані таким чином, щоб дати учням можливість показати вміння аналізувати та інтерпретувати художній текст, виявляти його розуміння, усвідомлення родової й жанрової специфіки, стильової своєрідності, багатства його ідейно-художнього змісту та особливостей поетики.

У кожному варіанті повинні бути вміщені завдання різних форм: на обрання однієї правильної відповіді; на встановлення послідовності, на встановлення відповідності, завдання відкритого типу (учень має написати твір-мініатюру (обсяг 1 сторінка) на запропоновану тему. Максимальна кількість запитань в одному варіанті не повинна перевищувати 24.

Завдання 1–19 (на знання художніх текстів, біографій митців, особливостей літературних епох і напрямів, теоретико - літературних понять, визначення твору за уривком) передбачають вибір однієї правильної відповіді із чотирьох запропонованих;

завдання 20 передбачає встановлення послідовності (учень має правильно розташувати запропоновані елементи, позначивши їх відповідними цифрами);

завдання 21–23 передбачають встановлення відповідності (до кожного рядка, позначеного буквою, учень добирає відповідник, позначений цифрою);

завдання 24 передбачає написання стислого твору-роздуму на запропоновану тему (ця творча робота має відобразити сформованість базових знань із зарубіжної літератури, уявлення про художню літературу як мистецтво слова, вміння самостійно мислити, аналізувати різні за жанровою специфікою твори й висловлювати щодо них власні думки, спиратися на художні тексти, добирати відповідну форму вислову, визначати національну своєрідність твору).

Відповіді тестів закритого типу учень має позначити в підготовленому вчителем бланку відповідей. Якщо вказана відповідь є не правильною, бали за виконання завдання не нараховуються.

Виконання завдання відкритої форми у вигляді твору-роздуму оцінюється відповідно до таких параметрів: повнота розкриття теми; посилення на літературні тексти, вміння їх аналізувати та інтерпретувати; логічна послідовність викладу думок (наявність тези, аргументів, висновку); чітка побудова (наявність вступу, основної частини, висновків); структурна цілісність, переконливість наведених аргументів в основній частині твору, точність, зрозумілість думки; образне мислення.

За виконання творчого завдання учень може отримати максимум 3 бали. За наявності великої кількості орфографічних і пунктуаційних помилок 0,5 бала знімається.

Завдання відкритої форми учень виконує на окремому аркуші, виданому вчителем.

Правильне виконання завдань кожного варіанта оцінюється 12 балами, що полегшує виставлення оцінки згідно з критеріями оцінювання знань і вмінь учнів із зарубіжної літератури.

Мови і літератури національних меншин України

У загальноосвітніх навчальних закладах з **навчанням або вивченням мов національних меншин** державна підсумкова атестація з мови у 9 класі може проводитися у формі диктанту, переказу (докладного або стислого) або виконання тестових завдань.

Текстовий диктант – є основною формою визначення орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів. За його допомогою перевіряються вміння правильного написання слів за вивченими орфографічними правилами та уміння застосувати розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації. Тексти диктантів для проведення державної підсумкової атестації мають урахувувати вимоги діючої навчальної програми, бути доступними для учнів цієї вікової категорії та відповідати нормам сучасної літературної мови.

Рекомендуємо обирати для диктантів тексти, які стосуються питань естетичного та етичного характеру, природи рідного краю, шкільного життя учнів, а також ознайомлюють з історичним минулим, звичаями, традиціями, символами й оберегами, духовною культурою й мистецтвом представників народів, які мешкають на теренах України, відомими пам'ятками України та світу, видатними постатями історії, культури, науки тощо.

Обсяг диктанту має складати 120-130 слів, але він може бути збільшений до 160-180 слів в залежності від рівня підготовки учнів, особливо тих, які навчаються в загальноосвітніх навчальних закладах з поглибленим вивченням мов, гімназіях, ліцеях.

Час написання диктанту складає 1 астрономічну годину. Диктант оцінюється однією оцінкою за параметрами, вказаними в Методичних рекомендаціях щодо оцінювання результатів навчання російської мови та інших мов національних меншин (лист Міністерства освіти і науки України від 30.08.2013 № 1/9-592).

За допомогою **переказу (докладного або стислого)** визначаються: рівень комунікативної компетенції, орфографічна та пунктуаційна грамотність учнів, їх уміння працювати з текстом, зв'язно та логічно викладати його зміст за допомогою відбору відповідних мовних засобів, аргументовано доводити свої погляди.

Завданням **докладного переказу** є повне відтворення (з усіма деталями) змісту тексту зі збереженням його типу, стилю мовлення, композиційних і мовних особливостей; у **стислому переказі** ставиться завдання передати саме головне та суттєве змісту наданого тексту, використовуючи при цьому відповідні мовні засоби узагальнюючого характеру.

Тексти для переказу можуть бути із творів класичної та сучасної літератури художнього, публіцистичного, науково-популярного стилів різного типу мовлення (розповідь, опис, роздум).

За тематикою ці тексти можуть бути присвячені Батьківщині, природним явищам, родині, мистецтву, науці, спорту тощо.

Обсяг текстів для переказу 210-240 слів. На його проведення відводиться 90 хвилин. Переказ оцінюється однією оцінкою, яка є середнім показником набраних балів за зміст та мовне оформлення/грамотність роботи (див. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання російської мови та інших мов національних меншин).

Державна підсумкова атестація з мови може відбуватися і у **тестовій формі**.

Вчитель має розробити не менше 10 варіантів атестаційних робіт з тестовими завданнями, які передбачають перевірку знання та вміння учнів розпізнавати вивчені мовні явища, групувати та класифікувати їх, виявляти розуміння значення мовних одиниць та особливостей їх використання в мовленні, сполучати слова, доповнювати, трансформувати речення, добираючи при цьому належну форму слова, потрібну лексему, відповідні засоби зв'язку між частинами речення, між реченнями у групі пов'язаних між собою тощо.

Рекомендуємо можливу структуру атестаційної роботи: завдання з вибором однієї правильної відповіді (до кожного завдання добирається 4-5 варіантів відповідей, з яких правильним може бути одна); завдання на встановлення відповідності (необхідно встановити відповідність між інформацією, яку позначено цифрами, та поняттями або прикладами, що позначено буквами, утворивши між ними логічні пари); завдання на читання та розуміння тексту (до тексту додаються групи завдань, які потребують вибір однієї правильної відповіді та яким перевіряється розуміння тексту, його змісту, побудови (композиції)).

На проведення державної підсумкової атестації у тестовій формі відводиться 90 хвилин.

Державна підсумкова атестація з **інтегрованого курсу «Література» (національна та зарубіжна)** у 9 класі може проводитися у формі твору або виконання тестових завдань.

Твір – монологічне висловлювання, яке дає можливість перевірити знання учнями змісту художніх творів, біографічних відомостей про письменника; вміння використовувати теоретико-літературні, морально-етичні поняття; вміння створювати свій власний текст, тобто володіти письмовим мовленням.

Пропонуємо виконувати твір у традиційному жанрі літературно-критичної статті, а також у жанрі рецензії.

Тестові завдання мають відповідати вимогам діючих навчальних програм. Вчитель самостійно визначає кількість тестових завдань наступних форм: завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох або двох правильних відповідей із 5 (6) запропонованих тощо; завдання на встановлення правильної послідовності викладення подій у художньому творі, розташування частин (глав) літературного твору, створення твору, життя письменників,

існування літературних та культурних епох, стилів, напрямів; завдання на встановлення відповідності (пропонується встановити відповідність між певними літературними фактами, розміщеними у двох колонках); завдання з розгорнутою відповіддю.

Завдання мають бути побудовані таким чином, щоб учні змогли продемонструвати вміння розуміти та інтерпретувати художній текст, визначати родову й жанрову специфіку та стильову своєрідність художнього твору, багатство його ідейно-художнього змісту та особливості поетики, сприйняття конкретного твору в літературно-мистецькому контексті епохи, у зв'язках із літературною традицією України і світу.

Атестація у тестовій формі проводиться протягом 90 хвилин. Відлік часу розпочинається з моменту початку роботи учнів над завданнями.

Звертаємо увагу на те, що вчителі, які розроблятимуть завдання для державної підсумкової атестації у тестовій формі, обов'язково мають сформулювати критерії оцінювання, чітко зазначивши кількість балів для кожного із запропонованих завдань з урахуванням загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з мови та літератури.

Історія України. Всесвітня історія

Завдання для ДПА мають бути зорієнтовані на визначення рівня навчальних досягнень учнів, котрі включають основні питання програми.

Учитель готує кілька варіантів атестаційних робіт (наприклад, 10).

Кожен з таких варіантів може містити по 22 тестових завдання з історії таких форм:

- завдання 1-16 мають чотири варіанти відповідей, серед яких треба вибрати одну правильну;
- у завданнях 17, 18 до кожної інформації, позначеної буквами, потрібно добрати одну правильну відповідь з варіантів, позначених цифрою;
- у завданнях 19, 20 потрібно розташовувати історичні події у хронологічній послідовності;
- завданнях 21, 22 мають сім варіантів відповідей, серед яких треба вибрати три правильні.

Зміст тестових завдань повинен відповідати навчальним програмам для загальноосвітніх навчальних закладів та змісту підручників з історії, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Під час виконання завдань учні мають виявити:

- знання історичних фактів, подій, явищ, процесів, понять, термінів, хронології, картографії, історичних особистостей, культурно-історичних пам'яток;
- уміння аналізувати, узагальнювати, визначати причини й наслідки історичних подій та явищ, оцінювати їхнє значення;
- уміння встановлювати відповідність і послідовність між подіями, явищами, процесами та періодами;
- уміння працювати з історичними джерелами: історичними документами, картами, схемами, фотоматеріалами тощо.

«Правознавство. Практичний курс»

Державна підсумкова атестація з предмета «Правознавство. Практичний курс» учнів 9-х класів проводиться в письмовій формі.

При складанні завдань для ДПА вчителів слід взяти до уваги наступне:

- спрямування завдань на перевірку вмінь і навичок учнів, передбачених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти;
- відповідність завдань концепції та змісту чинної навчальної програми з предмета;
- різноманітність завдань, що уможливить виявлення й оцінювання рівня сформованості правової предметної компетентності дев'ятикласників у сукупності таких компетенцій як інформаційна (правові знання), логічна (розвиток юридичної логіки), процесуальна (правові вміння), аксіологічна (емоційно-ціннісне ставлення учня до правових явищ і процесів);
- поточні зміни в чинному законодавстві України;
- відповідність завдань віковим особливостям учнів 9-х класів (розвиток критичного мислення, вміння абстрагувати, життєвий досвід тощо);
- можливість застосування для оцінювання 12-ти бальної шкали.

Для ДПА вчителів слід підготувати не менше двох варіантів комплексних завдань. При цьому кожний варіант має бути уніфікований за формою й типами завдань. Кількість завдань у кожному варіанті – 4-6. Рекомендуємо у ДПА з практичного курсу правознавства використовувати такі типи завдань:

1. Тестові завдання на вибір однієї або кількох (варіант зі сполученням цифр) правильних відповідей. Виконання таких завдань зводиться до репродуктивного відтворення учнями наявних в них правових знань. Тестові завдання на пошук відповіді зі сполученням цифр передбачають обрання учнями варіанту, в якому значаться цифри, під якими містяться відповідні ознаки. Виконання такого типу завдання передбачає визначення ознак понять, складників явищ, етапів процесів у їх сукупності й виявляють уміння учнів співставляти та аналізувати правову інформацію, визначити, що відноситься до того чи іншого поняття (явища, процесу).

2. Завдання зі встановлення відповідності. Такі завдання, як і попередні типи завдань, – це відтворення учнями на репродуктивному рівні набутих знань з правознавства. Алгоритм виконання учнями такого типу завдання зводиться до підшукування відповідностей (пар) між поняттями й визначеннями, назвами й описом тощо.

3. Завдання з визначення поняття та ілюстрації його прикладом. Виконуючи такі завдання, учням слід відтворити поняття якомога точніше до дефініцій, поданих у нормативно-правових актах, або ж подати визначення поняття у сукупності його суттєвих ознак. Важливо, щоб учні продемонстрували вміння ілюструвати теоретичне положення конкретним прикладом, що й слугуватиме індикатором їхнього розуміння основних теоретичних положень правознавства.

4. Завдання на виявлення трьох відмінностей між правовими поняттями. Такі завдання перевіряють вміння учнів розрізняти й порівнювати правові поняття, явища, процеси тощо. Для з'ясування відмінностей учневі слід спочатку визначити, до якого роду належать зазначені види понять, а потім

знайти відмінне в них за визначеними лініями (показниками, критеріями) порівняння.

5. Завдання з побудови логічного ланцюжка. Виконуючи завдання такого типу, учень має віднайти зайве поняття й пропущене в запропонованому ланцюжку поняття, узагальнити й указати, якому правовому явищу чи процесу ці поняття відповідають.

6. Завдання з виявлення помилок та/або недоречностей у запропонованих текстах. Такі завдання вимагають від учнів демонстрації засвоєних правових знань.

7. Завдання з аналізу фрагмента юридичного документа (положення нормативно-правового акта). Такий аналіз здійснюється учнями за поданими до фрагмента запитаннями на кшталт: про яке поняття йдеться у фрагменті НПА; що означає це поняття; які правовідносини врегульовуються зазначеним положенням тощо. Відповідаючи на запитання до фрагменту НПА, учні мають віднайти і вписати основне поняття, згадуване у фрагменті, дати його визначення, продемонструвати свої знання пов'язаних з чільним поняттям питань/проблем тощо.

8. Аналіз (розв'язання) правової ситуації за запитаннями до неї. Виконання такого завдання передбачає застосування учнями комплексу предметних знань (в тому числі й положень законодавства) й спрямоване на виявлення навичок учнів застосовувати набуті правові знання й предметні вміння, а також представляти оцінні судження щодо правових подій, явищ і процесів. Запитання до ситуації можуть бути такими: про який вид правовідносин за галуззю права йдеться; положеннями якого нормативно-правового акту регулюється ця ситуація; як має бути розв'язана ситуація (вирішена справа) тощо.

Окремі завдання ДПА мають носити творчий характер і уможливлювати демонстрацію учнями вміння висловлювати власні емоційно-оцінні судження щодо юридичних подій, явищ і процесів.

При оцінюванні комплексних завдань для ДПА з практичного курсу правознавства рекомендується застосовувати загальноприйнятту 12-ти бальну систему оцінювання. Оцінювання завдань ДПА з практичного курсу правознавства може бути, наприклад, таким: тестові завдання на вибір однієї правильної відповіді з чотирьох або тестові завдання на вибір кількох правильних відповідей (варіант відповіді зі сполученням цифр) оцінюються по 0,5 бала за кожну правильну відповідь чи комбінацію цифр; завданню на встановлення відповідності присвоюється 1 бал, який виставляється при правильному знаходженні учнем усіх відповідностей (пар) у завданні; завдання з визначення поняття й наведення прикладу оцінюється в 2 бали, де виконання першої частини завдання – це 1,5 бали, а приклад – 0,5 бали; завдання з пошуку трьох відмінностей між правовими поняттями/явищами оцінюється в 0,5 бала за кожні правильні пари відмінностей однієї лінії порівняння; аналіз фрагмента юридичного документа оцінюється у 2 бали; 3 бали присвоюється завданню з аналізу правової ситуації і т.д. Утім, учитель може на власний розсуд застосовувати будь-яку систему оцінювання завдань з подальшим її «переведенням» у 12-ти бальну шкалу.

Іноземні мови

Атестація з іноземних мов проводиться у письмовій формі і складається з трьох частин (читання, використання мови та письмове повідомлення) за матеріалами, підготовленими вчителем.

При цьому необхідно дотримуватися основних вимог щодо підготовки завдань, насамперед - відповідності завдань рівням зазначених у державних стандартах та навчальних програмах для загальноосвітніх навчальних закладів: рівень А2+; для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов рівень В1.

Матеріали повинні забезпечити виявлення рівня сформованості в учнів умінь за двома видами мовленнєвої діяльності та виявляти рівень володіння учнем (ученицею) іноземною мовою.

Вчитель формує завдання з трьох вищезазначених складових відповідного рівня відповідно до типу навчального закладу на окремому бланку. До матеріалів обов'язково включаються: текст для читання з одним післятекстовим завданням; текст із пропущеними словами на використання мови та одного завдання для написання письмового повідомлення.

Кількість варіантів готується вчителем відповідно до кількості учнів у класі. Кожен (кожна) учень (учениця) отримує окремий варіант. Правильність виконання завдань оцінює вчитель відповідно до критеріїв та схеми оцінювання завдань. На виконання усіх завдань відводиться одна астрономічна година.

Вимоги до складових частин атестації.

Перше завдання – читання тексту та виконання післятекстового завдання. Мета – виявити рівень сформованості умінь учнів читати і розуміти тексти самостійно, у визначений проміжок часу.

Типи текстів: статті із періодичних видань; листи (особисті, офіційні тощо); оголошення, реклама; розклади (розклад уроків, руху поїздів тощо); меню, кулінарні рецепти; програми (телевізійні, радіо тощо); особисті нотатки, повідомлення.

Форми завдань: завдання із вибором правильної відповіді; завдання на встановлення відповідності (добір логічних пар); запитання з короткими відповідями (2-3 слова); встановлення логічного порядку простого тексту; знаходження аргументів та висновків; встановлення зв'язків між інформаційними блоками; вибір назв абзаців тексту із запропонованих назв. Для кожного тестового завдання запропоновано декілька варіантів відповідей, з яких тільки одна правильна. Завдання вважається виконаним правильно, якщо в бланку відповідей указана тільки одна літера, якою позначена правильна відповідь.

Друге завдання – використання мови. Це завдання відкритої форми з короткою відповіддю. Мета – визначити рівень володіння лексичними, граматичними, семантичними та прагматичними знаннями, що дадуть можливість учням вільно спілкуватися іноземною мовою.

Забезпечення: тексти різні за обсягом та складністю, пов'язані із ситуаціями спілкування в контексті дійсності та життя у країнах, мова яких вивчається.

Форми завдань:

- завдання із вибором однієї правильної відповіді (завдання полягає у тому, щоб учень(учениця) вибрав(ла) одну правильну відповідь із чотирьох варіантів відповідей);

- текст із пропусками для заповнення (учень (учениця) має заповнити пропуски в тексті, використовуючи подані слова або словосполучення); таке завдання вважається виконаним правильно, якщо в бланку відповідей записана одна правильна відповідь.

Третє завдання – писемне мовлення. Мета – визначити рівень сформованості в учнів навичок та вмінь необхідних для вирішення на письмі комунікативних завдань, що пов'язані із повсякденним життям. Запропоновані завдання супроводжуються спеціальними поясненнями, які визначають про що саме учні повинні написати. Від учнів вимагається створити тексти на основі конкретної ситуації і направляючих вказівок: письмових підказок (повідомлень, листів, оголошень, реклами тощо); візуальних підказок (картинок, фотографій, таблиць, схем тощо). Таке завдання вважається виконаним правильно, якщо учень надав запис завдання без граматичних та лексичних помилок.

Географія

Завдання для проведення атестації мають відповідати державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, визначеним навчальними програмами, затвердженими МОН України.

Для проведення атестації вчитель на свій розсуд готує декілька варіантів завдань. Кожен варіант має тестові завдання різних типів і рівнів складності, зокрема:

- 1) завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих використовують для оцінювання знань географічних понять, термінів, умінь працювати із джерелами інформації (10 завдань);
- 2) завдання на визначення відповідності передбачають вибір взаємопов'язаних понять, явищ, процесів і встановлення між ними логічних зв'язків (3 завдання);
- 3) завдання, що містять сім варіантів відповідей, три з яких є правильними, використовують для перевірки здатності виявляти характерні ознаки окремих об'єктів і явищ, перелік окремих об'єктів, процесів, явищ тощо (2 завдання);
- 4) одне завдання, яке передбачає виконання різних дій практичного характеру (розрахунок, визначення, опис тощо) з використанням малюнків, схем, таблиць, діаграм і статистичних матеріалів;
- 5) два завдання, що передбачають розгорнуту відповідь на поставлені запитання і забезпечать можливість перевірки вміння учнів висловлювати власні думки, наводити аргументи, складати географічні характеристики, описувати географічні процеси і явища, робити висновки, застосовувати знання і вміння у новій ситуації, порівнювати географічні об'єкти і явища, пояснювати розвиток і просторове поширення географічних процесів і явищ на основі виділення їх істотних ознак, встановлювати риси подібності та відмінності, переваг та недоліків природних та економічних умов, уміння застосовувати наявні знання і вміння для вирішення запропонованих завдань (2 завдання, одне

з яких стосуватиметься курсу фізичної географії України, а інше – курсу економічної і соціальної географії України);

б) два завдання, що передбачають для отримання правильної відповіді виконання певних математичних розрахунків з відповідним записом у бланку відповідей;

7) також необхідно розробити *одне завдання на контурній карті*, що передбачає нанесення на карту інформації відповідно завдання та розробку легенди карти. Це завдання даватиме змогу визначити картографічну грамотність та знання особливостей просторового розміщення об'єктів і явищ. Під час виконання завдання учням потрібно розробити легенду карти за всіма правилами і картографічними вимогами, а потім виконати завдання на контурній карті. Виконуючи завдання на контурній карті, всі позначення і записи здійснюються тією ж ручкою, що й інші завдання.

Отже, кожен варіант такої атестаційної роботи налічуватиме: 15 тестових завдань різних типів і рівнів складності; одне завдання, що передбачає роботу з малюнками, схемами, таблицями, діаграмами або статистичними матеріалами; два завдання, що передбачають розгорнуту відповідь на поставлені запитання; дві географічні задачі; завдання на контурній карті.

Для класів з поглибленим вивченням географії пропонується додати до атестаційної роботи ще два завдання: одне – практичного спрямування, а друге – теоретичного, творчого характеру.

На виконання атестаційної роботи відводиться 90 хвилин. Для класів з поглибленим вивченням географії - 120 хвилин.

Виконання атестаційної роботи не передбачає користування атласами та іншими джерелами картографічних знань.

Біологія

Атестаційна робота з біології укладається вчителем із завдань, що відповідають змісту і державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки учнів з таких розділів програми з біології для 7 – 9 класів: «Людина», «Біологічні основи поведінки людини» – 70 % завдань; «Рослини», «Гриби та лишайники», «Бактерії», «Тварини», «Організми і середовища існування» – 30 % завдань.

Елементи змісту атестаційної роботи: роль біології в практичній діяльності людини; методи вивчення живих об'єктів (спостереження, опис, вимірювання, експеримент); ознаки організмів; особливості рослин, грибів, бактерій, тварин, їх значення у природі та використання у практичній діяльності людини; взаємодія різних видів в природі, правила поведінки в природі; будова рослинних і тваринних клітин; особливості організму людини, його будови та процесів життєдіяльності (тканини, органи і системи органів, процеси життєдіяльності, внутрішнє середовище, імунітет, нейрогуморальна регуляція процесів життєдіяльності, профілактика захворювань, правила здорового способу життя, надання першої допомоги).

До атестаційної роботи включаються *завдання різних рівнів складності*: завдання на відтворення знань, які передбачають уміння розпізнавати

типові біологічні об'єкти, процеси, явища; давати визначення основних біологічних понять; користуватися біологічними термінами і поняттями тощо;

завдання на застосування знань, які передбачають використання уміння описувати, характеризувати, порівнювати біологічні об'єкти, явища, процеси; описувати і пояснювати результати експерименту, дані таблиць, графіків; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, узагальнювати, робити висновки; використовувати знання у практичній діяльності.

Атестаційна робота має включати 75 % завдань на відтворення і 25 % завдань на застосування знань.

До атестаційної роботи включаються завдання різних типів: тестові завдання закритої форми (з однією правильною відповіддю, з кількома правильними відповідями, на встановлення відповідності); обов'язково включаються завдання відкритої форми (з короткою та розгорнутою відповіддю); пропонуємо, насамперед у класах з поглибленим вивченням біології, включати завдання, які передбачають здійснення аналізу діаграм, графіків, таблиць та завдання, в яких учням пропонується прочитати текст і використовуючи його зміст виконати завдання.

Приклад завдання з однією правильною відповіддю:

- Діяльність дощових черв'яків в екосистемах призводить до
 - А пошкодження коренів рослин
 - Б пригнічення розвитку ґрунтових організмів
 - В підвищенню родючості ґрунту
 - Г зменшенню кількості кисню в ґрунті

Приклади завдань з кількома правильними відповідями:

- Укажіть ознаки, які характеризують підшлункову залозу.
 - 1) виробляє гормон інсулін
 - 2) виробляє підшлунковий сік
 - 3) виробляє гормон тироксин
 - 4) виробляє шлунковий сік
 - 5) залоза змішаної секреції
 - 6) травна залоза
- Впишіть у текст пропущені терміни із переліку, що зазначений нижче. Запишіть у текст цифри обраних відповідей.

Кров переносить від травної системи до клітини тіла _____. Від легень до тканин і органів кров транспортує _____. Кров переносить також _____ - речовини, які виділяються залозами внутрішньої секреції і забезпечують регуляцію діяльності організму.

Перелік термінів:

- 1) кисень
- 2) імунна
- 3) ферменти
- 4) поживні речовини
- 5) гормони
- 6) вуглекислий газ

Приклад завдання з короткою відповіддю:

- Запишіть три складові частини аналізатора.

Приклади завдань з розгорнутою відповіддю:

- При підвищенні температури середовища організм людини збільшує тепловіддачу. В який спосіб це здійснюється?
- Поясніть чому шкідливо носити тісне взуття, а в підлітковому віці – і взуття на високих підборах.

Час, який відводиться на виконання атестаційної роботи, типи завдань та їх кількість в атестаційній роботі, кількість варіантів атестаційних робіт визначає вчитель. Для укладання атестаційних робіт учитель може використовувати збірники завдань для проведення державної підсумкової атестації з біології, або інші збірники завдань з біології, що мають відповідний гриф, з урахуванням вимог, що зазначені вище.

Фізика

Атестаційна робота укладається вчителем із завдань різних типів і рівнів складності з усіх розділів базового курсу фізики співвідносно навчальному часу, передбаченому на вивчення певної теми. Завдання добираються вчителем так, щоб вони надали можливість визначити рівень навчальних досягнень учнів щодо розуміння основних фізичних понять і законів, уміння аналізувати фізичні явища та процеси, сформованість навичок розв'язання задач. Для укладання атестаційних робіт учитель може використовувати збірники завдань для проведення державної підсумкової атестації з фізики, або інші збірники завдань з фізики, що мають відповідний гриф. Час, який відводиться на виконання атестаційної роботи, типи завдань та їх кількість в атестаційній роботі, кількість варіантів атестаційних робіт визначає вчитель.

До складу атестаційної роботи можуть бути включені завдання у тестовій формі на встановлення однієї правильної відповіді з 4-5 запропонованих; завдання на встановлення відповідності. Ці завдання спрямовані на визначення рівня засвоєння основних понять, уміння здійснювати нескладні розрахунки тобто на репродуктивне відображення навчального матеріалу.

Приклади завдань:

- Яка фізична величина завжди є однаковою в колі для всіх провідників, з'єднаних паралельно?
 - А сила струму
 - Б напруга
 - В опір
 - Г потужність
- Установіть відповідність між назвою джерела струму та його типом.

А електрофорна машина	1 світлове джерело струму
Б акумулятор	2 теплове джерело струму
В термопара	3 механічне джерело струму
Г сонячний елемент	4 хімічне джерело струму
	5 електромагнітне джерело струму
- Яка кількість теплоти виділяється під час охолодження 1 кг алюмінію на 10 °С? Питома ємність алюмінію 920 Дж/(кг · °С).
 - А 92 Дж
 - Б 9200 Дж
 - В 930 Дж
 - Г 910 Дж

До складу атестаційної роботи обов'язково включаються завдання на застосування знань, що передбачають розгорнуту відповідь. Такі завдання потребують повної, логічної, розгорнутої відповіді з визначенням сутності запропонованих у завданні фізичних явищ, формулюванням фізичних законів, аналізом явищ і процесів, наведенням ілюстрацій у вигляді графіків, таблиць або схем та обґрунтування.

Приклад завдання:

- Поясніть, що відбувається з надувною гумовою кулькою якщо її винести взимку з теплого приміщення на вулицю.

Обов'язковою складовою атестаційної роботи є завдання з використанням графіків, рисунків, а також задачі: типові та комбіновані.

Під час оцінювання виконання задач звертають увагу на такі вимоги щодо оформлення розв'язку задачі, а саме:

- запис умови в скороченому вигляді;
- переведення одиниць фізичних величин в одиниці Міжнародної системи одиниць;
- логічна послідовність вибору фізичних формул і виведення кінцевої формули;
- хід розв'язання з усіма послідовними діями і необхідними поясненнями, графічними ілюстраціями;
- аналіз і перевірка вірогідності отриманого результату;
- запис повної відповіді, якщо потрібно знайти декілька величин або результатів.

Для класів з поглибленим вивченням фізики пропонується включити в атестаційну роботу більше завдань високого рівня складності. Критерієм складності для завдань у тестовій формі є кількість логічних кроків, які потрібно виконати для його розв'язання.

Під час проведення державної підсумкової атестації з фізики учням дозволяється користуватися калькуляторами. Оскільки під час атестації учні не можуть користуватися додатковою літературою потрібно всі дані, що необхідні для розв'язування завдання, наводити в тексті завдання.

Хімія

Атестаційна робота з хімії укладається вчителем із завдань, що охоплюють різні теми курсу хімії основної школи у такому співвідношенні:

Відсоток завдань	Клас	Теми
15	7	початкові хімічні поняття; прості речовини метали і неметали.
45	8	кількість речовини, розрахунки за хімічними формулами; основні класи неорганічних сполук; періодичний закон і періодична система хімічних елементів Менделєєва; будова атома хімічний зв'язок і будова речовини.
40	9	розчини; хімічні реакції; найважливіші органічні сполуки.

Атестаційна робота складається із завдань різних типів і рівнів складності, зокрема: завдання з вибором однієї правильної відповіді; завдання

на встановлення відповідності; завдання на встановлення правильної послідовності; завдання з короткою відповіддю, серед яких завдання на відтворення генетичного зв'язку між класами неорганічних сполук, завдання на складання рівнянь окисно-відновних реакцій та електронних балансів до них, реакцій йонного обміну в молекулярній та йонній формах; завдання з розгорнутою відповіддю, серед яких задачі різних типів, які передбачають розгорнутий запис розв'язування задачі з обґрунтуванням кожного етапу.

До атестаційної роботи включаються завдання на визначення рівня сформованості основних умінь та способів дій, які можна пропонувати як в тестовій формі, так і у вигляді завдань з короткою або розгорнутою відповіддю, а саме:

- називати речовини за їх формулами, типи хімічних реакцій;
приклади завдань:

- Установіть відповідність між назвами кислот і хімічними формулами:

<i>Назва кислоти</i>	<i>Хімічна формула</i>
А нітратна	1 H_2SO_3
Б нітритна	2 HNO_2
В сульфатна	3 H_2S
Г сульфідна	4 HNO_3
	5 H_2SO_4

- Укажіть хімічну формулу етанолу:

- А CH_4
- Б CH_3OH
- В $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
- Г C_2H_6

- складати формули найважливіших неорганічних та органічних сполук вивчених класів, схеми будови атомів перших 20 елементів періодичної системи, рівняння хімічних реакцій;

приклади завдань:

- Укажіть валентність Сульфуру у леткій сполуці з Гідрогеном:

- А I
- Б II
- В IV
- Г VI

- Складіть хімічне рівняння реакції хлоридної кислоти з магнієм.

- Укажіть електронну формулу атома Силіцію:

- А $1s^2 2s^2 2p^4$
- Б $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4$
- В $1s^2 2s^2 2p^2$
- Г $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^2$

- характеризувати елементи (від Гідрогену до Кальцію) за їх положенням у періодичній системі та особливості будови їх атомів, хімічні властивості речовин – представників різних класів неорганічних сполук, процеси окиснення і відновлення;

приклади завдань:

- Користуючись періодичною системою, схарактеризуй хімічний елемент Натрій.

- Укажіть колір лакмусу в розчині, що утвориться при розчиненні у воді сульфур(IV) оксиду:
А синій Б червоний В фіолетовий Г жовтий
- Установіть генетичний ланцюжок добування з кальцій гідрогенкарбонату кальцій гідроксиду. Складіть відповідні хімічні рівняння.
А $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$
Б CaO
В CaCO_3
Г $\text{Ca}(\text{OH})_2$

- визначати належність речовин до певного класу, тип хімічної реакції, вид хімічного зв'язку у типових прикладах, ступінь окиснення елементів, можливість перебігу реакцій йонного обміну;

приклади завдань:

- Укажіть реакцію обміну:

А взаємодія магнію з хлором

Б взаємодія магній оксиду з нітратною кислотою

В взаємодія магнію з хлоридною кислотою

Г взаємодія магній оксиду з карбон(IV) оксидом

- Укажіть пару речовин, у складі яких є хімічний елемент зі ступенем окиснення 0:

1) CO_2 2) O_2 3) NH_3 4) NO 5) HCl 6) N_2

А 1, 3

Б 2, 6

В 3, 5

Г 2, 4

- обчислювати об'єм газу за нормальних умов, відносну густину газів, масу, об'єм, кількість речовини реагентів та продуктів реакції, об'ємні відношення газів за хімічними рівняннями;

приклад завдання:

- Укажіть співвідношення між об'ємами метану й кисню у реакції повного окиснення:

А $V(\text{CH}_4) : V(\text{O}_2) = 1 : 1$

Б $V(\text{CH}_4) : V(\text{O}_2) = 1 : 2$

В $V(\text{CH}_4) : V(\text{O}_2) = 1 : 4$

Г $V(\text{CH}_4) : V(\text{O}_2) = 2 : 1$

Час, який відводиться на виконання атестаційної роботи, типи завдань та їх кількість в атестаційній роботі, кількість варіантів атестаційних робіт визначає вчитель. Для укладання атестаційних робіт можна використовувати збірники завдань для проведення державної підсумкової атестації з хімії, або інші збірники завдань з хімії, що мають відповідний гриф.

Під час проведення державної підсумкової атестації з хімії учням дозволяється користуватися калькуляторами і таблицями: «Періодична система хімічних елементів Д.І. Менделєєва», «Розчинність кислот, солей, основ та амфотерних гідроксидів у воді», «Ряд активності металів».

Для проведення державної підсумкової атестації готують декілька варіантів атестаційних робіт. Для учнів загальноосвітніх класів пропонується поділити роботу на 3 частини.

Перша частина – 10-12 завдань у тестовій формі з однією правильною відповіддю на кожне завдання. Для кожного тестового завдання рекомендується подати 4-5 варіантів відповіді.

Наприклад:

Частина перша (завдання 1 - 10)

Оберіть одну відповідь, яка, на вашу думку, є правильною:

1. Обчисліть значення виразу $25 + 5 \cdot (-7)$.
а) 210; б) -10; в) 10; г) -210.
2. Знайдіть 20% від числа 150.
а) 7,5; б) 35; в) 30; г) 50.
3. Подайте у вигляді многочлена вираз $(2x - 1)(2x + 1)$.
а) $(2x + 1)^2$; б) $4x^2 - 1$; в) $4x^2 + 4x + 1$; г) $4x^2 + 2x + 1$.
4. Сума коренів рівняння $2x^2 + 7x + 5 = 0$ дорівнює:
а) -2,5; б) -3,5; в) 3,5; г) 2,5.
5. Графік функції $y = 5x - 100$ перетинає вісь ординат у точці:
а) (20; 5); б) (0; -100); в) (0; 100); г) (20; 0).
6. Обчисліть: $\sqrt{(-4)^2} + \sqrt{0,16}$.
а) -3,6; б) 4,4; в) -4,4; г) 4,04.
7. Скільки цілих розв'язків має нерівність $x^2 \leq 9$.
а) 5; б) 6; в) 7; г) 8.
8. Діагональ квадрата дорівнює $\sqrt{2}$ см. Знайдіть його площу.
а) 1 см^2 ; б) 2 см^2 ; в) $2\sqrt{2} \text{ см}^2$; г) $\sqrt{2} \text{ см}^2$.
9. Сума кутів трапеції, прилеглих до бічної сторони, дорівнює:
а) 90° ; б) 120° ; в) 60° ; г) 180° .
10. Знайдіть координати точки О, відносно якої симетричні точки М (-2, 7) і N (4; -3).
а) (1; 2); б) (-3; 5); в) (3; -2); г) (3; 2).

Виконуючи завдання першої частини, учень не повинен наводити будь-які міркування. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в роботі указана тільки одна літера, якою позначена правильна відповідь.

Друга частина атестаційної роботи може складатися із 4-6 завдань відкритої форми з короткою відповіддю.

Наприклад:

Частина друга (завдання 11 - 16)

Розв'яжіть завдання і подайте до кожного відповідь:

11. Розв'яжіть нерівність $(4x - 1)(x - 3) + x^2 > 6 + 5x(x - 2)$.
12. Скільки розв'язків має рівняння $-5x^2 - 7x = 13$.
13. Знайдіть дев'ятий член геометричної прогресії, якщо $b_8 \cdot b_{10} = 144$.
14. Побудуйте графік функції $y = y = \quad - 1$.

15. У прямокутному трикутнику ABC $\angle C = 90^\circ$. Знайдіть AB , якщо $\angle A = 60^\circ$, $CE \perp AB$, $AE = 8$ см.

16. Сторони прямокутника дорівнюють 40 см і 30 см. Знайдіть площу круга, описаного навколо цього прямокутника.

Такі завдання вважаються виконаними правильно, якщо записана правильна відповідь (наприклад: число, вираз, корені рівняння тощо). Усі необхідні обчислення, перетворення тощо учні виконують на чернетках.

Третя частина атестаційної роботи може складатися з 3-4 завдань відкритої форми, для яких учні мають подати розгорнуту відповідь.

Наприклад:

Частина третя (завдання 17 - 20)

Розв'яжіть завдання:

17. Розв'яжіть рівняння $(\frac{3}{2a} - \frac{2a}{3}) \cdot (\frac{1}{2a-3} + \frac{1}{2a+3}) = 1 - 5a$.

18. Знайдіть область визначення функції $y = \frac{1}{x^2 + 2x + 1} + \frac{x+2}{\sqrt{-x^2 + 3x + 4}}$.

19. Вишиванки для хлопчика і дівчинки коштували разом 750 грн. Після того, як вишиванка для хлопчиків подешевшала на 20%, а для дівчаток подорожчала на 20%, вони стали коштувати 660 грн. Знайдіть початкову ціну кожної вишиванки.

20. Довжини сторін трикутника дорівнюють 5 см, 6 см, 10 см. Знайти довжину медіани, проведеної до більшої сторони трикутника.

Завдання третьої частини вважаються виконаними правильно, якщо учень навів розгорнутий запис розв'язування завдання з обґрунтуванням кожного етапу розв'язання та надав правильну відповідь. Правильність виконання завдань третьої частини оцінює вчитель відповідно до критеріїв і схеми оцінювання завдань, з якими учні завчасно ознайомлені.

Для класів з поглибленим вивченням математики пропонується додати **четверту частину** роботи. Її рекомендується скласти із 3 завдань, що відповідають програмі поглибленого вивчення математики.

Наприклад:

Частина четверта (завдання 21 - 23)

Розв'яжіть завдання:

21. Розв'яжіть рівняння $\sqrt{x+6+2\sqrt{x+5}} + \sqrt{x+6-2\sqrt{x+5}} = 6$.

22. Знайдіть-розв'язки нерівності залежно від значення параметра a
 $(a^2 - 6a + 9)x \leq 3 - a$.

23. Запишіть рівняння кола з центром у точці $O(-1; -2)$, яке дотикається до прямої $4x + 3y + 20 = 0$.

У кожній із частин атестаційної роботи рекомендується поєднати завдання з алгебри і геометрії у орієнтовному відношенні 2 до 1. Також завдання мають охоплювати увесь курс математики 5-9 класу.

Завдання третьої та четвертої частин атестаційної роботи учні виконують на аркушах зі штампом відповідного загальноосвітнього навчального закладу.

Державна підсумкова атестація з математики проводиться протягом 135 хв. для учнів загальноосвітніх класів.

Учні класів з поглибленим вивченням математики виконують атестаційну роботу протягом 180 хвилин.

Для оцінювання письмової роботи необхідно користуватися критеріями оцінювання затвердженими наказом МОН від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти». Систему переведення балів у оцінку обґрунтовують і оприлюднюють.

Інформатика

Для проведення державної підсумкової атестації готують декілька варіантів атестаційних робіт (якщо кількість учнів в класі менша 10, то по одному варіанту на кожного учня).

Пропонується атестаційну роботу поділити на 3 частини.

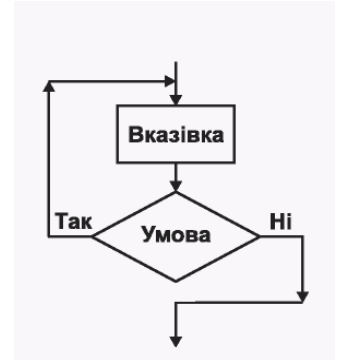
Перша частина – рекомендується включити 12-14 завдань у тестовій формі з однією правильною відповіддю на кожне завдання, завдання з вибором кількох правильних відповідей, завдання на встановлення відповідності.

Наприклад:

У завданнях оберіть одну правильну відповідь.

1. Укажіть рік, коли було створено першу електронно-обчислювальну машину в Україні.
 - А) 1942 рік
 - Б) 1946 рік
 - В) 1951 рік
 - Д) 1953 рік
2. Укажіть режим відображення презентації, створеної засобами *MS PowerPoint*, який дає змогу переглянути всі слайди презентації у вигляді ескізів.
 - А) сторінки нотаток
 - Б) показ слайдів
 - В) звичайний
 - Г) сортувальник слайдів
3. Укажіть, від чого залежить ступінь стиснення файлів під час архівування.
 - А) швидкодії комп'ютера
 - Б) даних, що зберігаються у файлі
 - В) обсягу дискового простору
 - Г) обсягу оперативної пам'яті
4. Укажіть тип графічного редактора, що вбудований у середовище текстового процесора *MS Word*.
 - А) векторний
 - Б) растровий
 - В) тривимірний
 - Г) фрактальний

5. Укажіть правильне продовження твердження: «Область, у якій створюються і монтуються проекти в середовищі програми *MS Windows Movie Maker*, відображається у двох видах...».
- А) на розкадровці та у вікні попереднього перегляду
 Б) на розкадровці та на шкалі часу
 В) у вікні попереднього перегляду та на шкалі часу
 Г) у вікні попереднього перегляду та в рядку стану
6. Укажіть назву базової алгоритмічної структури, блок-схему якої подано на малюнку.
- А) слідування
 Б) розгалуження зі скороченою формою
 В) цикл з передумовою
 Г) цикл з післяумовою

Друга частина атестаційної роботи може містити одне завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю на складання блок-схеми алгоритму.

Наприклад:

У завданні складіть блок-схему алгоритму розв'язування задачі.

Нехай відомо кількість мешканців у кожному з ЛГ будинків деякої вулиці. Нумерація будинків неперервна, від 1 до ЛГ. З лівого боку вулиці розташовані будинки, що мають непарні номери, а з правого боку — ті, номери яких є парними. Знайдіть, на якому боці вулиці проживає більше мешканців.

Третя частина атестаційної роботи виконується на комп'ютері й може містити 2 практичних завдання, одне з яких повинно передбачати написання програми.

Наприклад:

Завдання передбачають безпосереднє їх виконання на комп'ютері з використанням програмних засобів, що вивчалися відповідно до чинної навчальної програми.

1. Засобами текстового процесора створіть новий файл, що міститиме відомості про шкідливе програмне забезпечення. Для цього:

1) одним з відомих вам способів створіть текстовий документ, до якого додайте таблицю з назвою «Шкідливе програмне забезпечення», що містить дані про різні види шкідливого програмного забезпечення, шляхи їхнього розповсюдження та принципи дії;

2) складіть і запишіть до документа список ознак прояву шкідливих комп'ютерних програм;

3) запишіть у документ основні рекомендації щодо захисту інформаційної системи від дій шкідливого програмного забезпечення;

4) збережіть документ у файлі з іменем *Шкідливі програми.doc* у папці *Атестація_Прізвище*.

У завданні 2 запишіть програму відомою вам мовою програмування.

*При цьому врахуйте, що вхідні дані вводяться з клавіатури, а вихідні — виводяться на екран монітора (у консольному варіанті). Файл коду програми та виконуваний файл (ім'я файлів — *program.**) збережіть у папці *Атестація_Прізвище*.*

2. Запишіть програму формування та виведення масиву з N елементів ($N < 1000$). Елементи масиву — перші N простих чисел (просте число — це натуральне число, відмінне від одиниці, яке ділиться тільки на 1 і на себе).

Завдання атестаційної роботи учні виконують на аркушах зі штампом загальноосвітнього навчального закладу. Вихідні файли розв'язків завдань на комп'ютері роздрукувати на аркушах формату А4 або іншого доступного формату із задалегідь поставленим штампом відповідного загальноосвітнього навчального закладу.

Державна підсумкова атестація з інформатики проводиться протягом 120 хв.

При оцінюванні письмової роботи необхідно користуватися критеріями оцінювання затвердженими наказом МОН від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти». Систему переведення балів у оцінку обґрунтовують і оприлюднюють.

Фізична культура

До складання державної підсумкової атестації допускаються учні основної медичної групи, які мають дозвіл (списки учнів, які здають зазначене випробування завіряються лікарем медичної установи, який обслуговує навчальний заклад).

Випускники 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, які вивчали навчальний предмет «Фізична культура», повинні:

- розуміти значення фізичної культури для особистісного розвитку;
- мати знання щодо функціональної спрямованості фізичних вправ, їх ефективного використання з метою зміцнення здоров'я та підвищення фізичної підготовленості;
- застосовувати елементарні правила гігієни, прості прийоми самоконтролю;
- володіти способами організації самостійних занять фізичними вправами різної функціональної спрямованості, корекції постави, надання першої допомоги та страхування під час виконання фізичних вправ;
- виконувати залікові вправи (навчальні нормативи);
- уміти використовувати фізичні вправи під час активного відпочинку.

Державна підсумкова атестація з навчального предмета «Фізична культура» проводиться в один день. Вона складається з трьох частин: тестові завдання з теоретико-методичних основ фізичної культури (у формі контрольних робіт), практичних завдань інструктивно-оздоровчого спрямування та залікових вправ.

На виконання тестових завдань відводиться 45 хв., практичних завдань — 90 хв. Загальна тривалість атестації не повинна перевищувати 3 академічні години.

Завдання для державної підсумкової атестації з **навчального предмета «Фізична культура»** для учнів 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, складаються навчальним закладом.

Кожен учень, який проходить державну підсумкову атестацію з фізичної культури, отримує індивідуальний варіант роботи (теоретико-методичних основ фізичної культури) та бланк для відповідей підготовлений навчальним закладом зі штампом навчального закладу.

Вибір варіанту атестаційної роботи з теоретико-методичних основ фізичної культури для кожного з учнів повинно бути організовано комісією з державної підсумкової атестації шляхом вибору учнем номерів, наприклад від 1 до 10.

Випробування з теоретико-методичних основ фізичної культури складається з розроблених навчальним закладом варіантів контрольних робіт, кожен з яких складається з тестових завдань, які відповідають вимогам знань випускників 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів з фізичної культури. До кожного із завдань розробляють 4 варіанти відповідей, серед яких є як вірна, так і невірна або вірна частково (неповна відповідь). Правильною вважається та, що найповніше відповідає на поставлені запитання. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Як приклад, максимальна кількість балів – 36, що відповідає 12 балам за 12-ти бальною шкалою оцінювання (табл. 1):

Таблиця 1

Рівень навчальних досягнень	Тестові завдання (бали)	Оцінка за 12-ти бальною шкалою
Низький	0 – 3	1
	4 – 6	2
	7 – 9	3
Середній	10 – 12	4
	13 – 15	5
	16 – 18	6
Достатній	19 – 21	7
	22 – 24	8
	25 – 27	9
Високий	28 – 30	10
	31 – 33	11
	34 – 36	12

Вибір варіанту практичної частини інструктивно-оздоровчого спрямування та залікових вправ для кожного з учнів повинно бути організовано комісією з державної підсумкової атестації шляхом випадкового вибору учнями білетів. Білети складаються з двох завдань (практична частина інструктивно-оздоровчого спрямування, залікова вправа), які вчитель розробляє для хлопців та дівчат окремо.

Практичні випробування інструктивно-оздоровчого спрямування складаються із завдань, які дозволяють оцінити уміння учнів в організації і проведенні самостійних занять різного спрямування, фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня, рухливих ігор та залікових вправ, що оцінюються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (табл. 2):

Таблиця 2

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі елементи рухової дії, володіє знаннями, необхідними для виконання певного елемента на рівні розпізнання.
	2	Учень (учениця) намагається виконати окремі елементи техніки рухової дії, володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння.
	3	Учень (учениця) володіє технікою виконання окремих елементів фізичної вправи (комбінації вправ), але зі значним зниженням результату, виконує нормативний показник початкового рівня.
Середній	4	Учень (учениця) намагається виконати окремі елементи техніки в цілісній структурі та може пояснити умови правильного їх виконання.
	5	Учень (учениця) при виконанні рухової дії допустив суттєве відхилення від правильного виконання техніки (одна груба помилка*).
	6	Учень (учениця) здатний виконати техніку окремої фізичної вправи не порушуючи структури рухової дії, виконує нормативні показники середнього рівня.
Достатній	7	Учень (учениця) володіє технікою рухової дії з деякими незначними помилками та може пояснити причини неточного їх виконання, виконує нормативні показники.
	8	Учень (учениця) виконав рухову дію. Допущено 1-2 незначні помилки, але не порушено структуру рухової дії і практично не знижено кількісний показник, виконує нормативні показники.
	9	Учень (учениця) близький до правильного виконання техніки рухової дії, але припускається неточностей в амплітуді, напрямку рухів тощо, виконує нормативні показники достатнього рівня.
Високий	10	Учень (учениця) впевнено володіє технікою та підтверджує її засвоєння кількісним показником високого рівня.
	11	Учень (учениця) уміє пояснити, показати та виконувати правильно рухову дію, виконує нормативні показники високого рівня.
	12	Учень (учениця) має системні навички техніки виконання рухової дії, володіє узагальненими, міцними знаннями з предмета; виконує нормативні показники високого рівня.

Примітки:

* груба помилка – помилка, яка порушує структуру рухової дії або її окремі елементи

При проведенні залікових вправ учитель фізичної культури повинен урахувати стан здоров'я (на час складання залікових вправ) та рівень фізичного розвитку учнів.

Вимоги до безпечного проведення практичної частини випробувань:

- перевірка безпечності місць занять та справності інвентарю;
- обов'язкова присутність медичного працівника;
- проведення розминки.

Загальна оцінка за державну підсумкову атестацію є середня арифметична суми трьох випробувань: тестових завдань з теоретико-методичних основ фізичної культури, практичних завдань інструктивно-оздоровчого спрямування та залікових вправ.

Приклади тестових завдань з теоретико-методичних основ фізичної культури:

1. Хто складає олімпійську клятву?

- А. Спортсмени.
- Б. Спортсмени і судді.
- В. Спортсмени, судді і глядачі.
- Г. Судді.

2. До стройових вправ належать:

- А. Перешикуння.
- Б. Біг.
- В. Загальнорозвиваючі вправи.
- Г. Вправи на гнучкість.

3. Чим відрізняється біг від ходьби?

- А. Фазою приземлення.
- Б. Фазою польоту.
- В. Фазою відштовхування.

Г. Фазою підготовки.

4. Скільки фаз має стрибок у довжину з розбігу?

- А. 3
- Б. 4
- В. 5
- Г. 2

Приклади практичних завдань:

1. Скласти і провести з групою комплекс фізкультурної хвилинки.
2. Скласти і провести з групою комплекс фізкультурної паузи.
3. Скласти і провести з групою комплекс ранкової гігієнічної гімнастики з гімнастичною палицею для дітей молодшого шкільного віку.
4. Провести з групою рухливу гру «Невід».
5. Провести з групою рухливу гру «Вудочка».

Залікові вправи (часові та кількісні показники) для проведення державної підсумкової атестації розробляються окремо для дівчат та юнаків, відповідно до вимог навчальної програми.

11 клас

Іноземні мови

Державна підсумкова атестація з іноземних мов, відповідно до наказу МОН України від 16.09 2015 р. №940 «Про проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році» та внесених до нього змін, проводиться 20 травня за **єдиними завданнями**. Завдання для державної підсумкової атестації з іноземних мов на 2015/2016 навчального року підготовлені експертною групою та міжнародними організаціями з урахуванням особливостей національного навчально-методичного забезпечення та зорієнтовані на рівні Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та Державного стандарту базової та повної загальної освіти та відповідно до чинних навчальних Програм з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень В1) та загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням іноземних мов (рівень В2). Міністерством підготовлено методичні рекомендації щодо формату, критеріїв оцінювання та зразки тестів Державної підсумкової атестації з іноземних мов, які будуть надіслані безкоштовно до кожного навчального закладу (1 примірник) та розміщені на спеціально-створеному сайті **dpa2016.com.ua**. Навчальні заклади отримують на кожного учня 11-го класу, безкоштовно, тестові зошити з бланками відповіді для проведення державної підсумкової атестації з іноземних мов. Зміст і формат ДПА враховує головну мету навчання іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах — формування в учнів комунікативної компетенції, базою для якої слугують комунікативні вміння, сформовані на основі мовних завдань і навичок. Зміст тестових завдань будується на автентичних зразках мовлення, прийнятих у англomовних країнах та відповідає сферам і тематиці ситуативного спілкування, зазначеним у шкільній навчальній програмі. Об'єктами контролю визначаються читання і письмо як види мовленнєвої діяльності, а також лексичний і граматичний аспекти іншомовної комунікації через використання мови.

Розділ I. Читання та використання мови

Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетенції в читанні орієнтуються на різні стратегії: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчальне читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання).

Джерелами для добору текстів слугують автентичні інформаційно-довідкові, рекламні та газетно-журнальні матеріали, адаптовані за складністю уривки художніх текстів (тільки рівень В2). Зміст текстів узгоджується з навчальною програмою для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень В1) та для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням іноземних мов (рівень В2).

Деякі тексти містять візуальну інформацію до змісту, що допоможе випускникам визначити мету повідомлення. До більших за обсягом автентичних текстів, які представлені у вигляді фрагментів із брошур, журнальних оголошень або інформації з веб-сторінок, надаються запитання, спрямовані на пошук окремих фактів. Зміст текстів стосується інформації, з якою випускники

можуть зустрітись у реальних ситуаціях спілкування. Послідовність сформульованих запитань відповідає логіці представлення цієї інформації в тексті.

Тексти для ознайомлювального читання містять до 5% незнайомих слів, а для вивчального та вибіркового читання – до 3%, про значення яких можна здогадатись із контексту, за словотворчими елементами, за співзвучністю з рідною мовою (слова-інтернаціоналізми).

Рівень уміння використовувати мову (лексико-граматичний аспект) перевіряється під час читання та письма.

Загальний обсяг текстів складає до 1500 (рівень B1) та до 2000 слів (рівень B2).

Детальний опис завдань рівня B1

Розділ I: Завдання множинного вибору з трьома варіантами відповіді до кожного тексту (вибір однієї правильної відповіді з трьох).

Формат завдання: Шість коротких окремих текстів, представлених у формі листівки, оголошення, вивіски, інструкції на товарах широкого вжитку, інформаційних повідомлень (друкованих чи письмових).

Мета завдання: Перевірка умінь виокремлювати загальну та детальну інформацію з текстів, що використовуються в повсякденному спілкуванні.

Завдання альтернативного вибору (правильно/неправильно).

Формат завдання: Один текст загальним обсягом до 400 слів, що містить фактичну інформацію практичного змісту.

Мета завдання: Перевірка умінь диференціювати основні факти і другорядну інформацію, переглядати текст з метою пошуку необхідної інформації для виконання певного завдання.

Завдання множинного вибору на заповнення пропусків у тексті.

Формат завдання: Один текст описового або сюжетного змісту з пропущеними словами обсягом до 400 слів.

Мета завдання: Визначити сформованість мовних умінь, навичок та рівень засвоєння лексичного і граматичного матеріалу (використання мови).

Детальний опис завдань рівня B2

Розділ I: Завдання множинного вибору з трьома варіантами відповіді до кожного тексту (вибір однієї правильної відповіді з трьох).

Формат завдання: Шість коротких окремих текстів (листівки, оголошення, вивіски, інструкції на товарах широкого вжитку, інформаційні повідомлення (друковані чи письмові)).

Мета завдання: Перевірка умінь виокремлювати загальну та детальну інформацію із текстів загального спрямування.

Завдання множинного вибору з чотирма варіантами відповіді до одного тексту (вибір однієї правильної відповіді з чотирьох).

Формат завдання: Один текст загальним обсягом до 650 слів. Типи текстів, представлені у завданні, включають статті із періодичних видань, автентичні тексти різних жанрів і стилів, що відображають реалії повсякденного життя та відповідають віковим особливостям учнів.

Мета завдання: Перевірка умінь знаходити та аналізувати необхідну інформацію, подану у вигляді оціночних суджень, опису, аргументації, робити висновки з прочитаного; виділяти основну думку/ідею, диференціювати основні факти і другорядну інформацію, аналізувати і зіставляти інформацію, розуміти логічні зв'язки всередині тексту та між його частинами.

Завдання альтернативного вибору (правильно/неправильно).

Формат завдання: Один текст загальним обсягом до 200 слів, що містить фактичну інформацію практичного змісту.

Мета завдання: Перевірка умінь диференціювати основні факти і другорядну інформацію, переглядати текст з метою пошуку необхідної інформації для виконання певного завдання.

Завдання множинного вибору на заповнення пропусків у тексті.

Формат завдання: Один текст описового або сюжетного змісту з пропущеними словами обсягом до 500 слів.

Мета завдання: Визначити сформованість мовних та мовленнєвих умінь і навичок, а також якість засвоєння лексичного і граматичного матеріалу (використання мови).

Розділ II. Писемне мовлення

Метою завдань, розміщених у розділі “Писемне мовлення”, є визначення рівня сформованості у випускників умінь, необхідних для виконання на письмі комунікативних завдань, які пов'язані із повсякденним життям.

Цей розділ тесту передбачає створення власного письмового висловлювання та зорієнтований на виконання комунікативно-творчих завдань: написання короткого повідомлення у формі листівки, записки або неофіційного електронного листа (для учнів загальноосвітніх навчальних закладів на рівень B1). Учням загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням іноземних мов на рівень B2 додатково до вищезазначених може бути запропоновано створити розповідь, зробити запис у блозі, на форумі чи написати офіційний лист. Зміст завдань пов'язаний з інтересами та комунікативними потребами учнів загальноосвітніх шкіл, з якими вони можуть стикатися у реальних ситуаціях спілкування.

Завдання для писемного мовлення сформульовані у вигляді мовленнєвих ситуацій, у змісті яких чітко визначені мета і об'єкт спілкування. Вибір комунікативної ситуації передбачає міжкультурне спілкування, а відтак, зміст мовленнєвих ситуацій включає як соціокультурні особливості англійських країн, так і України.

Випускники повинні вміти писати особисті листи, використовувати формули мовленнєвого етикету, прийняті в англійських країнах, розповідаючи про окремі факти та події свого життя, висловлюючи власні міркування і почуття, описуючи плани на майбутнє та запитуючи партнера про аналогічну інформацію, а також передавати повідомлення у вигляді записки довільної форми. Учні також повинні вміти розповісти про перебіг подій, описати людину, об'єкт, написати повідомлення відповідно до поставленого завдання, зокрема про побачене, почуте та згідно із запропонованою мовленнєвою ситуацією обґрунтувати власну точку зору.

Обсяг письмового повідомлення складає 50-80 слів (для учнів загальноосвітніх навчальних закладів на рівень В1) та 80-100 слів (для учнів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням іноземних мов на рівень В2). Завдання містить вказівки, адресата та мету написання повідомлення і включає три змістові умови, що повинні бути розкриті у письмовому висловлюванні.

Орієнтовні вимоги до змісту атестаційних завдань ДПА у разі її проведення у навчальному закладі

Українська мова

Державна підсумкова атестація з української мови проводиться у формі **переказу** за традиційною методикою. За обсягом тексти переказів повинні містити 350-450 слів. На виконання роботи відводиться 90 хвилин, протягом яких учні сприймають текст, докладно відтворюють його в письмовій формі з урахуванням смислової і структурної цілісності. Відлік часу розпочинається після другого прочитання вчителем тексту переказу.

Історія України

Зміст завдань державної підсумкової атестації з історії України для учнів визначається вчителем. При укладанні завдань вчитель має звернути увагу на виявлення засвоєння учнями: основних дат, подій, фактів, імен тощо, а також вміння порівнювати, зіставляти конкретно-історичні процеси і явища, робити висновки та узагальнення на основі їх аналізу; користуватися певними історичними джерелами (аналізувати інформацію, використовувати зміст документів під час відповіді, визначати позицію автора, висловлювати власне ставлення до змісту джерела, формулювати висновки на основі аналізу), застосовувати відому інформацію в нових навчальних ситуаціях, зокрема під час аналізу незнайомого історичного тексту.

Математика

При проведенні ДПА вчитель самостійно визначає: час, який відводиться на виконання атестаційної роботи, типи завдань та їх кількість в атестаційній роботі, кількість варіантів атестаційних робіт. Пропонується атестаційну роботу поділити на 3 частини.

Перша частина – 12-16 завдань у тестовій формі з однією правильною відповіддю на кожне завдання. Для кожного тестового завдання рекомендується подати чотири-п'ять варіантів відповіді. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в роботі указана тільки одна літера, якою позначена правильна відповідь. При цьому учень не повинен наводити будь-які міркування, що пояснюють його вибір.

Наприклад:

Частина перша (завдання 1-15)

Оберіть одну відповідь, яка, на вашу думку, є правильною:

1. Який з наведених десяткових дробів менший за $-7,13$:
а) $-7,3$; б) $-7,07$; в) $-7,1$; г) $-7,13$?
2. Знайдіть число, 5% якого становить 120 грн.

а) 12 грн; б) 2400 грн; в) 6 грн; г) 600 грн.

3. Знайдіть нулі функції $y = 5x^2 + 10x$.

а) 0; 2; б) 0; -2 в) 0; 0,5; г) 0; -0,5.

4. Графік якої з функцій проходить через початок координат:

а) $y = 1 - \sin x$; б) $y = 3x - 2$; в) $y = 2 \ln x$; г) $y = \operatorname{tg} x$?

5. Яка з наведених функцій не є степеневою:

а) $y = x^2$; б) $y = x^2 + x$; в) $y = x^{0,3}$; г) $y = x^{\sqrt{2}}$?

6. Знайдіть моду вибірки: 2, 2, 3, 4, 4, 4, 6, 6, 7, 7, 7, 7, 8.

а) 2; б) 4 в) 6 г) 7.

7. Знайдіть похідну функції $y = 2 \sin x$.

а) $y = \sin x$; б) $y = 2 \cos x$; в) $y = -2 \cos x$; г) $y = \operatorname{tg} x$.

8. Розв'яжіть рівняння $\sqrt{x} = 2$.

а) $x = 2$; б) $x = 4$; в) $x = 6$; г) $x = 8$.

9. Знайдіть первісну функції $f(x) = 3x + 1$.

а) $F(x) = 3$; б) $F(x) = 3x$; в) $F(x) = 1,5x^2$; г) $F(x) = 3x^2$.

10. Скільки цілих розв'язків має нерівність $\log_2 x \leq 1$?

а) один; б) два; в) три; г) чотири.

11. Діагональ ромба утворює зі стороною кут 30° . Знайдіть міру гострого кута ромба.

а) 15° ; б) 30° ; в) 45° ; г) 60° .

12. Прямі a і b перпендикулярні площині α . Яке взаємне розміщення прямих a та b ?

а) перетинаються; б) паралельні; в) мимобіжні; г) інша відповідь.

13. Який з векторів паралельний до вектора $\vec{f}(-1; 2; -3)$:

а) $\vec{a}(1; 2; 3)$; б) $\vec{c}(2; 4; -6)$ в) $\vec{d}(3; -6; 9)$; г) $\vec{g}(-5; 10; 15)$?

14. Ребро правильного тетраедра $ABCD$ дорівнює a . Через середини ребер BD і CD паралельно до AD проведено площину. Знайдіть периметр утвореного перерізу.

а) $1,5a$; б) $3a$; в) $2a$; г) $4a$.

15. Знайдіть поверхню кулі, утворену обертанням кола радіуса 3 см.

а) $12\pi \text{ см}^2$; б) $16\pi \text{ см}^2$; в) 6 см^2 ; г) $36\pi \text{ см}^2$.

Друга частина атестаційної роботи може складатися із 6-8 завдань відкритої форми з короткою відповіддю. Такі завдання вважаються виконаними правильно, якщо записана правильна відповідь (наприклад: число, вираз, корені рівняння тощо). Усі необхідні обчислення, перетворення тощо учні виконують на чернетках.

Наприклад:

Частина друга (завдання 16 - 22)

Розв'яжіть завдання і подайте до кожного відповідь:

16. Спростіть вираз $\operatorname{tg}^2 \alpha \cdot \cos^2 \alpha$.

17. Розв'яжіть рівняння $5^x = 25^{x-2}$.

18. Обчисліть значення виразу $\sqrt[6]{2\frac{1}{4}} : \sqrt[3]{\frac{4}{9}}$.

19. Побудуйте графік функції $y = x^2 + 2x + 1$.

20. Андрій загубив одну шахову фігуру. Яка ймовірність того, що ця фігура – кінь?

21. Основи рівнобічної трапеції дорівнюють 8 см і 14 см. Знайдіть периметр трапеції, якщо її гострий кут дорівнює 60° .

22. Основою прямокутного паралелепіпеда $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ є квадрат зі стороною a . Його бічне ребро дорівнює $a\sqrt{3}$. Знайдіть кут між прямими AB_1 і D_1C .

Третя частина атестаційної роботи може складатися з завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю. Завдання третьої частини вважаються виконаними правильно, якщо учень навів розгорнутий запис розв'язування завдання з обґрунтуванням кожного етапу розв'язку та надав правильну відповідь. Правильність виконання завдань оцінює вчитель відповідно до критеріїв і схеми оцінювання завдань з якими учні завчасно ознайомлені.

Для учнів що вивчали математику на рівні стандарту третя частина повинна містити 1 завдання, для академічного – 3 завдання, профільного – 4 завдання. При цьому для профільних класів варто в третій частині подати одне завдання підвищеної складності.

Наприклад:

Частина III (завдання 23 - 26)

Розв'яжіть завдання:

23. Із 120 випускників фінансового коледжу 20% отримали роботу в банку, 25% у закладах торгівлі. Скільки випускників ще не працевлаштовано?

24. Розв'яжіть рівняння $(2x + 1)(x - 5) - x(x - 7) = x - 1$.

25. Знайдіть площу фігури, обмеженої графіком функції $y = x^3$ і прямими $y = 0$, $x = 2$.

26. *Паралельно осі циліндра, радіус основи якого дорівнює 5 см, проведено переріз, сторони якого пропорційні числам 1 і 2. На якій відстані від осі циліндра розташований цей переріз, якщо його площа дорівнює 48 см^2 . Розгляньте всі можливі випадки.

У кожній із частин атестаційної роботи рекомендується поєднати завдання з алгебри і геометрії у орієнтовному відношенні 2 до 1. Також завдання мають охоплювати весь курс математики 5-11 класів.

Завдання атестаційної роботи учні виконують на аркушах зі штампом відповідного загальноосвітнього навчального закладу.

Державна підсумкова атестація з математики проводиться протягом 135 хв.

Директор департаменту

Ю.Г. Кононенко